

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Viitoriul Austro-Ungariei

de Prof. W. Schücking.

II.

Ridicarea în mod surprinzător a popoarelor slave (din Austria) în așa măsură, că astăzi Cehii formează în Boemia de fapt un condominium, e cauza principală, că Nemții pot așa de greu să se împace cu pretenșiunile naționale ale Cehilor. Lucrul e ușor de înțeles. Eri încă stăpâni, iar astăzi să se facă consoții supușilor lor, pentru că mâne să ajungă să fie ei servitorii și Cehii stăpâni. E foarte natural deci, că o simplă concesione a ministrului de culte, făcută cu privire la o pretenșiune foarte justă și naturală, de exemplu, referitor la cei de alte limbi din institutele naționale de învățământ, — poate îndemna pe Nemții naționaliști să-i arunce ministrului în față învinuirea de trădător de patrie. Iar de altă parte faptul, că Cehii, cari secole de-arândul au fost asupriți, și sunt conștii de aceea ce au suferit, nu pot să pronunțe vre-un nume german, fără a-i mai da și titlatura de „ticălosul” ori „miserabilul” de Neamț, asemenea nu contribuie, foarte natural, la liniștirea spiritelor, și astfel, în mijlocul urei generale, mașinăria statului era cu adevărat să fie adusă în stare de nefuncționare, iar statul era aproape de faliment.

În Austria s'a arătat mai curând eficacitatea sdruncinătoare a certelor dintre naționalități, purtate în mod mai vioiu, fiindcă aci cultura e mai veche. Dar prezentul, și mai ales deșteptarea Românilor, ne arată, că în Ungaria lucrurile au să iec acelaș curs. Ficțiunea cuprinsă în constituția ungară, că toți cei din Ungaria, deși sunt de limbi deosebite, aparțin națiunii maghiare, e tolerată cu indulgență din partea hârtiei, pe care e scrisă. Dar faptul,

că în Ungaria o minoritate de 8.742.301 (deci 45-5%) Maghiari, stă în fața unei majorități de 10.512.258 (54-6%) compusă din cei de alte limbi, nu-l poate nime schimba. Și se mai poate, că și această numărătoare maghiară, făcută la 1900, să fie cam — colorată.

Dacă parlamentul ungar nu ar fi compus în mod artificial, pe temeiul privilegiului dat Maghiarilor, supremația maghiară ar fi deja astăzi zdrobită în Ungaria și prin aceasta toate dorințele maghiare de separatisare pentru totdeauna împedecate. Am văzut cum frica de a fi octroat din partea împăratului, cu prilejul ultimei crize mari constituționale, votul universal, egal și direct în Ungaria, a fost de ajuns, ca opoziția maghiară a coaliției să-și schimbe atitudinea. Și acest drept electoral au trebuit să-l promită și Maghiarii înșiși. Și cu toate, că ei vor mai amâna împlinirea promisiunii, și în cele din urmă vor căuta, ca dreptul electoral să-l mai îmbrace în necesarele cautele „naționale”, de dat *trebuie* să-l dea, și democratizarea lumii, care merge înainte, va grijii, ca națiunile nemaghiare să fie puse în privința aceasta în posesiunea drepturilor lor. Și atunci probabil, că va fi dărimată întreaga creațiune artistică a statului maghiar. Slavii de sud își vor redobândi organizarea lor politică, — amăsurat progreselor lor culturale și literare, — anume, vechiul regat „trinit”, în care erau împreunate țărișoarele Croația, Slavonia și Dalmația încă înainte de constituția dela 1866, pe când astăzi Croația și Slavonia aparține Ungariei, iar Dalmația Austriei. Astfel apoi *se va descompune dualismul*, întâi în Ungaria, iar slăbirea maghiarismului, în felul acesta, va fi de folos ideii monarhiei unitare.

Un imperiu, care în mod atât de necesar trebuie să formeze o unitate economică și militară, cum e

statul dela Duñăre (Austro-Ungaria), nu poate să fie desmembrat, și nu se va desmembra, din motivul, că în sânul Maghiarilor, cari fac numai a cincia parte din populațiunea întreagă a monarhiei, anumite cercuri șoviniste, de studenți și de studiați, cer desăvârșita independență a țării lor.

Dar desvoltarea se poate, că nu se va opri aci (la organizarea independentă politică a Slavilor de sud) ci pe baze etnice se vor constitui acele 16 state aliate, propuse de Românul alungat de Maghiari *Aurel C. Popovici*, anume: trei germane (Austria, Boemia germană și Moravia germană), unul ceh, (Cehii din Boemia, Moravia și Silezia), unul polon, unul rutean, *unul român*, patru slave, unul slovac, două maghiare și două italiene, — așa cum le-a contemplat *Popovici* în cartea sa: „Die vereinigten Staaten von Gross-Oesterreich”.

Aceste state unite ale mării Austriei ar avea o conducere unitară centrală cu privire la armată și marină, la afacerile financiare și externe, cu un cap monarhic și parlament imperial. Limba la oficiile centrale și limba mijlocitoare între națiuni ar fi cea germană.

Sistemul acesta etnic-teritorial ar avea numai o singură greutate de împlinat, aceea, că teritoriile nu sunt destul de rotunzite naționalicește. Dacă s'ar face de exemplu din Ardeal un stat aliat *român*, s'ar naște de aici primejdia, că Românii ar putea să săvârșască acte de volnicie față de cei 200.000 de Sași dintre ei, până mai ieri-alaltăeri singurii purtători de cultură ai țării. Dar s'ar putea ajuta și în privința aceasta, astfel, că din partea centralei s'ar garanta pe seama minorităților naționale o anumită sferă de libertate în statele unite, care ar putea să le aperse de asuprire și nimicire. S'ar putea organiza, și va trebui să fie organizate minoritățile

naționale pretutindenea pe baza *principiului personalității*, acceptându-se ideea colosală și plină de spirit a lui Rudolf Springer.

Alegerea din Murăș-Uioara. În ceroul electoral Murăș-Uioara se face alegere nouă de deputat la dietă. Comitetul clubului român din acel cerc a luat hotărâre, ca alegătorii români să rămână în deplină pasivitate față de această alegere, care se va săvârși în 12 Decembrie nou curent.

Măcelul din Mărgineni. În comuna Mărgineni din comitatul Făgărașului s'a născut conflict astăvară între oamenii de acolo și jandarmii, cari săvârșau funcție oficioasă în comună. Jandarmii au făcut întrebuintare de arme și au împușcat trei Români, cari au rămas morți. S'a deschis cercetare severă în contra jandarmilor, și conform sentinței publicate zilele trecute în ziarul „Ellenzék” din Cluj s'a constatat din fashiunile martorilor ascultați sub jurământ, că jandarmii au fost atacați din partea oamenilor, dintre cari unul pusese mâna pe pușca unui jandarm, altul prinsese pe al doilea jandarm de piept și i-a rupt nasturii dela tunică, că jandarmii au fost atacați cu petri și au fost amenințați în mod foarte primejdios, — prin urmare judecătoria militară a aflat, că jandarmii au fost în drept să se folosească de arme. I-a achitat deci de sub acuză, că ar fi pușcat fără motiv.

Când confrății își perd sârta. Într'un z'ar, nu din România, ci dela noi, se pot oști următoarele elucubrații: „Organul *știucă* (numele să zicem că e indiferent) într'un număr recent, a îndrăznit să îngăimeze, într'un limbaj de *imbecil* cele mai mari *nărozii*... am așteptat, ca măcar unul singur din duhurile ocrotitoare ale acelei gazete bătute de Dumnezeu să se rușineze de *secreșiunile unui intelect stupid*... această gazetă a urlat la lună... — Și tot așa mai departe, un întreg dicționar de vorbe aspre și injurii, eșite din spiritul fecund al scriitorului, care după mesă combate la gazetă... Iar țânta principală a acestei lupte de cuvinte strașnice pe hârtie nu este altceva decât: apărarea unui talent *politic*, care până acum nu există, decât în închipuirea amicilor orbiți de calitățile *poetului*, — pe care însă politica îl potionește și are să-l useze foarte repede. Poet distins și politic mare, ori ce s'ar zice, nu încape împreună.

FOIȘOARĂ.

Statutele

fondului general de ajutorare în caz de moarte din protopresbiteratul gr. or. român al Agnitei.

(Fine)

§. 9. Îndată ce un membru al „Insoțirii” încetează din viață, oficiul parohial din localitate, eventual unul dintre preoții din apropiere estradă despre acest caz, prin raport oficios documentat, la mâna familiarelor celui răposat, eventual intervine însoși pentru ridicarea ajutorului, pe baza libelului de legitimare, care e a se prezentă la cassa.

§. 10. Îndreptățirea la ajutor se câștigă prin solvirea regulată a taxelor prescise. Taxele sunt de 3 categorii: fundamentale, anuale și cazuale.

Taxa fundamentală o solvește fiecare membru odată și e de cinci (5) cor.

Cotizațiunea anuală e de două (2) coroane și se estinde pe un period de 20 de ani. După expirarea acestui period plățirea mai departe încetează.

Contribuirea cazuală e de patru (4) cor. pentru fiecare deces în sânul Insoțirii și se aplică la 20 de cazuri consecutive, după a căror împlinire ea încetează.

Cu suma de 80 coroane plătite înainte se pot răsucumpăra toate taxele deodată.

Prin solvirea acestei sume pot fi primiți în însoțire, în sensul §-lui 1 din Statute și membri externi, din alte protopresbiterate ale arhidiecezei noastre.

Anul de gestiune e cel civil, dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie.

§. 11. Cazurile de moarte în sânul „Insoțirii” oficiul protopresbiterat le aduce, în termen de 8 zile, pe calea oficiilor parohiale, sau și direct, la cunoștința membrilor, cu provocarea de a solvi taxa cazuală; în termen de cel mult 30 de zile dela datul provocării, fie direct, fie prin mijlocirea oficiului parohial, la cassa „Fondului comun de ajutorare tractual”.

Cotizațiunile anuale sunt a se solvi până la finea lunii Ianuarie a fiecărui an, anticipativ, după aceeași modalitate ca și taxele cazuale.

Solvirile făcute le cvitează în Libel, sau prin alt document, celce le încassează. Protopresbiterul, cu ocaziunea vizitațiunilor canonice prin comune, va controla exacta împritolare a sumelor plătite.

§. 12. Pentru întârzieri cu plățirea taxelor anuale sau cazuale peste termenele fixate în §-ful precedent (§. 11) se va solvi ca interese de întârziere câte un (1) filer pe zi. Întârzieri peste o sută (100) de zile nu se conced, și ceice nici în acest interval de timp nu solveșc taxele și interesele de întârziere, se esclud din însoțire, ear taxele, de orice categorie, ce vor fi solvit până aci, nu li se restituie, ci rămân în favorul fondului.

Când un deces s'ar întâmplă, ori în intervalul din 1—31 Ianuarie, ori înăuntrul termenului fixat în provocările de plată, în acel caz se subtrag din ajutorul reglementar mai întâi taxele curente, încă nesolvite, apoi 2% din ajutor în socoteala speselor de administrație, ear restul se predă celor în drept.

Membrii, cari de bună voie, fie din ori-și-ce motiv, repășesc din „Insoțire”, au să anunțe voința aceasta a lor oficiului protopresbiterat în scris. Pe temeiul acestui anunț li se restituie imediat cotizațiunile anuale solvite până atunci, fără interese, ear taxa fundamentală și contribuiriile cazuale se rețin în socotoala speselor de fondare și a ajutoarelor (premiilor) plătite. Cărticea de membru se nimicește.

§. 13. Ajutorul statutar (premiul) pentru primul caz de moarte se fixează cu o sută și trei (103) coroane și crește pentru fiecare caz următor cu câte trei (3) cor., după scalele din tabela alăturată.

§. 14. Când comitetul Insoțirii s'ar convinge, că pe temeiul Statutelor prezente în nex cu taxele prescise în §. 10 și cu ajutoarele (premiile) statorite în tabela indicată în §. 13, fondul nu poate lievidă ajutoarele prescise, va propune proximei adunări generale în mod clar și motivat: ori modificarea Statutelor în sensul ca să se urce bunăoară numărul anilor sau al cazurilor de plată, ori desființarea „Insoțirii”.

Iar când fondul, alimentat cu ajutoare din afară ar crește astfel, încât s'ar dovedi că se poate susține și cu contribuiri mai mici dela membri, se vor micșora contribuiriile cazuale reducându-se dela patru (4) coroane în jos.

În cazul când „Insoțirea” s'ar desființă, averea ei va trece în proprietatea fondului protopresbiterat gr. or. român al tractului Agnita.

§. 15. Insoțirea își va începe activitatea îndată ce Statutele ei, cuprinse în textul celor 15 paragrafi înșirați aici, vor primi aprobarea Venerabilului Consistor arhidiecezan din Sibiu.

Aceste Statute, lucrate de protopresbiterul tractual Ioachim Muntean, s'au pertractat și votat în conferența preotască ținută în Agnita la 20 Iulie (2 August) 1909.

Agnita, 20 Iulie 1909.
Ioachim Muntean *Eugeniu Muntean*
protop. ca. președ. par. ca. notar.

Nr. 13392 Epitr. 1909.

„APROBAT”.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat epitropesc, ținută la 28 Noembrie (11 Decembrie) 1909.

(L. S.)

Dr. Il. Pușcariu *Dr. G. Proca*
vicariu aepp. secretar.

10 cor. și a inv. A. Moldovan, Filaret Deigoren și N. Dregomir depărtați fără concediu cu 5 coroane. Aceste pedepse se diotează și pentru absențele dela conferențele viitoare.

La discuția asupra înființării unei rev. ped. pentru întreaga mitropolie, după vii debateri la propunerea comisariatului conferența aduce următorul conclud: Deoarece apariția foilor pedagogice a fost la noi atât de minimală până acum, având și astăzi numai o singură rev. ped., conferența e de părere ca să se considere de revistă ped. pentru întreaga mitropolie rev. ped. „Vatra școlară”, a cărei perfecționare o îndăjduiește spre a corespunde înaltei ei chemări. De altcum această chestie să lasă în competența Preaven. Consistor arh. spre decideră definitivă. Inv. tractului Sighișoara unanim promit abonarea în viitor a rev. ped. „Vatra școlară”.

Asupra înființării unei biblioteci tractice și centrale, conferența la propunerea comisariatului declară de esistență bibl. tractuală din 169 volume, rămasă dela fosta reuniune inv. încredințându se cu conducerea și înmulțirea bibl. din pedepse și contribuiri benevole episcopiei aleasă. Înființarea bibliotecii centrale pentru învățători conferența după unele discuții o lasă în competența forurilor noastre bisericesti școlare.

Revenindu-se asupra pedepselor și încasarea acelora conferența însărcinează cu încasarea pedepselor pe inv. Pomp. Constantin episcopul ales, cerând la caz de necesitate intervenția oficiu ui protopopesc. Pentru evidența pedepselor incurse și cheltuielile făcute din acele pedepse se va purta protocol despre venite și cheltuieli.

După terminarea agendelor puse spre debateră în conferența acestui an, comisariatul mulțămind presidentului pentru buna conducere, îndeamnă învățătorimea spre o muncă intelectuală tot mai intensivă. Declară conferența acestui an de închisă. Presidentul de asemenea mulțămind de o parte comisariatului conferenței P. O. D. protopresb. D. Moldovan, pentru banele sfaturii date conferenței în decursul discuțiilor și pentru pașința cu care a ascultat toate debaterile ei, de altă parte mulțămind conferenței pentru năzuința de a fi la înălțimea chemării și în special fraților colegi și părintelui O. Sas din Daneș, pentru îngrijirea unei bune primiri, — își exprimă dorința de a ne revedea la viitoarea conferență cercuală și mai apoi tractuală cu aceeaș dragoste frățească. Era la 2 ore p. m. După prânzul comun ne-am despărțit în grupe și mai în urmă fiecare la ale sale zicând: ce bine e Doamne, când te afli în mijlocul celor ce-și înțeleg păsurile și năzuzurile, și pe cari binele generației viitoare a neamului, patriei și omenimei îi înfrățește.

D. B.

Cărți pedagogice românești.

A apărut „Catalogul cărților pedagogice românești” cu alfabetei arhidiecezane din Sibiu, cu următoarea

Prefață.

Intre multele prejudecii păgubitoare pentru viața noastră culturală e și acela, că ne lipsește cu totul o literatură pedagogică, din care învățătorii noștri să-și poată extrage hrana sufletească trebuitoare. E adevărat, că nu ne putem mândri cu o literatură pedagogică atât de bogată ca Nemții, Francezii sau Englezii, dar asta nu poate însemna nici decum că halul, în care ne aflăm, ar fi imposibil, mai ales dacă vom avea în vedere dezvoltarea culturală a poporului nostru, care numai de câteva decenii încoace s'a deșteptat la viața culturală și care, deci nu e mirare, că n'a putat face într'un timp atât de scurt ceea ce alți au făcut în lungi secole de muncă liniștită. Dacă vom compara însă literatura noastră pedagogică de azi cu cea mai de acum 30—40 de ani, va trebui să constatăm, că ne aflăm într'un progres destul de mulțămitor. Nu numai că am început a-i avea în bune traduceri românești pe pedagogii clasici, dar și producția originală ia proporții tot mai mari, ceea ce dovedește că suntem într'un progres continuu.

Până acum ni-a lipsit un catalog special al cărților pedagogice, din care cauză nici nu prea era cu putință o orientare în câmpul literaturii pedagogice românești. De aci a rezultat în mare parte și regretabila lipsă de interes a celor mai mulți băbăți de școală, mici și mari, pentru literatura pedagogică, — a cea armă, care mână înțelepțește, poate sfărâma toate porțile întunecului. Din însărcinarea Prea Venerabilului Consistor arhidiecezan am compus eu acest catalog, în care am cercat să strâng într'un mănunchiu toate cărțile pedagogice cunoscute. Știu că el nu e complet, dar

am nădejdea, că la o nouă ediție el să poată apărea îmbogățit și cu timpul chiar complet, dând numirile tuturor cărților pedagogice românești, începând cu cele mai vechi timpuri și până în ziua de azi. Pentru a putea face aceasta rog pe toți cei cari mi-ar putea da informații despre cărți cari lipsesc din acest catalog, să binevoiască a mi le da, pentruca cu timpul să putem avea o bibliografie exactă a întregii noastre literaturi pedagogice.

Catalogul acesta nu urmărește un scop comercial, ci unul pur cultural. De aceea s'au dat și numele cărților vechi, cari nu se mai află de vânzare, pentruca cei cari ar dori să se orienteze și din punct de vedere istoric în ce privește literatura noastră pedagogică și dezvoltarea ei, să o poată face aceasta.

Pentruca acest catalog să poată avea o valoare practică și pentru cel din urmă învățator, s'au însemnat anumite cărți de însemnătate mai mare, pe cari e dator să le cetească cu timpul fiecare învățator. Aceste cărți sunt tipărite cursiv. Ele trebuie ceteate neapărat de fiecare învățator, care nu e permis să mai ignoreze produsele cele mai de seamă ale literaturii pedagogice universale și ale celei românești. Din cetearea lor învățătorii își vor îmbogăți foarte simțitor viața spirituală, ceea ce înseamnă un îndoit câștig: atât pentru ei personal, cât și pentru cultura poporului în general.

Cărțile cari se mai află în comerț, se pot comanda prin librăria arhidiecezană din Sibiu.

Dr. Onisifer Ghibu
coreferent școlar în consist. arh.

NOUȚĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nenorocii din Banat pe lângă suma din trecut de cor. 21,877.90 au mai intrat următoarele sume: dela Toplița-română cor. 128.20, Neagra-de-jos 19.40, Ponor 19, Ciunga 11, Boș (Hun.) 17, Săsăuș 10, Borgo-Bistrița 19, Calbor 71, Săncraiu 12, Hodac 29.50, Șeica-mare 22.44, Vălenii-Șomcuții 7.70, Mercurea 24, Cușma 16.36, Slimnic 29.24, Poiana sărată 96.24, Tălmăcel 51, Cerișor (Hun.) 124, Cubleșul-român 9, Sebeșul-mare 4, Oarda-de-jos 40.40, Sanger 2, Cinadie și filia 34.96, Ilimbav 11, Murăș-Ludoș 11.60. La oaltă cor, 22,589.94.

Promoție. Domnul Ioan Broșu a trecut și rigorosul al II-lea cu succes foarte bun și a fost promovat la gradul de doctor în științele teologice, la facultatea teologică din Cernăuț.

Dela comitat. Comitetul permanent al comitatului Sibiu ține ședința în 12 Decembrie la orele 9 dimineața, spre a lua în debateră obiectele puse la ordinea zilei pentru congregația estraordinară din 13 Decembrie n.

Țarul în Bulgaria. Cercurile curții din Sofia află, că țarul rușilor va veni în anul viitor în capitala bulgară și va petrece acolo trei zile. Țarul Nicolae va călători pe Marea-neagră și va fi însoțit de mai multe vase de război. Din Petersburg se scrie însă, că țarul nu vine la Sofia, pentru a nu supăra pe cei din Muntenegru și din Sârbia.

Rigoroasele în medicină. Ministrul de culte și instrucțiune publică a dat o ordinațiune, în care oprește pentru anul școlar viitor depunerea rigoroaselor de medicină după vechiul regulament din 1375. Rigoroasele pe viitor, atât la Cluj cât și la Budapesta, se vor face numai după noul regulament din 1901.

Dela universitatea din Budapesta. Numărul ascultătorilor dela universitatea din Budapesta în semestrul acesta se urcă la 7500. Cu privire la numărul studenților universitatea din Budapesta ocupă locul al patrulea între universitățile europene. Cei mai mulți studenți se găsesc la universitatea din Paris, apoi la cea din Berlin și din Viena.

Militare. La avansarea din 1 Noembrie au fost numiți generali 60 de ofițeri din armata noastră: un număr atât de mare nu s'a mai pomenit până acum la avansări. În 1 Mai a. c. au fost numiți 31 de generali, va să zică numărul generalilor avansați în anul 1910 este 91.

Nou dar. Marele mecenat din Basarabia dl V. Stroescu, a dăruit zece mii de coroane pentru înființarea unei biblioteci pe seama studenților români dela universitatea din Cluj.

Caz de moarte. Ia Mișcolt a încetat din viață episcopul evanghelic Zelenka în etate de 71 ani.

Statistica funcționarilor din Bosnia. În Bosnia și Herțegovina se găsesc aproape 11 mii de funcționari. Din aceștia sunt cetățeni austrieci cam 3900, cetățeni ungari ceva peste trei mii, iar restul de vreo 4000 sunt cetățeni din provinciile adnexate. După naționalitate cei mai mulți din funcționarii Bosniei și Herțegovinei sunt slavi.

† Rozina Tobias, după un morb lung și greu, împărțită fiind cu sf. taine, în 2 Decembrie n. seara a încetat din viață în etate de 44 ani. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat Dămăneș, în 4 Dec. st. n. la 3 ore p. m. spre odihnă eternă în cimitirul gr. or. din Dobra. Fic-i țărâna ușoară!

Birou de informații în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sos din numărul nostru de astăzi.

Expoziție. Din Turin se scrie, că în prezența ministrului italian de instrucțiune, s'a inaugurat zilele acestea prima expoziție internațională de artă femeiască, la care sunt reprezentate Italia, Germania, Austria, Bavaria, Belgia, Franța și Țările de jos. Ministrul a pronunțat un discurs foarte aplaudat.

Destituți. Coriștii dela opera curții din Viena, 48 la număr, au fost cu toții destituiți din slujbă, pentru motiv de rezistență pasivă. Coriștii adevăți, în considerare că direcțiunea nici după repețite rugări n'a voit să le urce lefurile, n'au cântat la-o reprezentăție. Direcțiunea deocamdată va da numai opere, în care corurile nu au rol de importanță.

Un curs. Un flacău cam tomatnic din Sătmer s'a însurat cu o tinărată fată. Câtva timp n'a turburat nimic fericierea bărbatului; dar mai târziu omul a observat, că cineva dă târcoale nevetei sale. A văzut mai ales niște urme de oizme dela poartă până la ușa casei. În urma bănuirii, bărbatul într'o sară a pus înaintea ușii o cursă mare de prins vulpe. Nu s'a înșelut. Pela miezul nopții câteva urlete de om auunțat, că piciorul Don Juanului se găsea prins în cursă. Bărbatul a sărit cu o furcă de fier în mână, și în fața tinerei nevete a bătut crunt pe cuceritorul de inimi ușoare.

Holera. În Constantinopol epidemia își culege mai departe victimele. În fiecare zi se anunță cam 15 cazuri noi, dintre care cel puțin jumătate se sfârșesc cu moarte. Holera în Ungaria este aproape stânsă, numai într'un singur comitat s'au mai ivit câteva cazuri.

Berarii bavarezi în contra împăratului german. Am vestit mai de multe ori, că împăratul Wilhelm osândește alcoolismul, și că îndeamnă mai ales pe militari să se rețină dela consumarea de beuturi spirituoase. Vorbele împăratului au avut zilele acestea un ecou interesant în capitala Bavariei. Duminică adevăată s'a ținut o adunare în München, unde berarii bavarezi au protestat în contra faptului, că domnitorul lor să intre în serviciul propagandei antialcooliste. Profesorul universitar Vogel a ținut o cuvântare, unde zice că cuvintele împăratului vor putea face o mare pagubă industriei de berărit. Dacă berarii germani, a zis oratorul, n'ar plăti dările enorme, împăratul n'ar avea de unde să plătească flota germană. Vorbirea profesorului a fost primită cu ovățiuni.

La „Reuniunea meseriașilor români din Sibiu” au fost inserați următorii membri ordinari: Petru Marian (originar din Cucerdea rom.) și Dumitru Boariu (orig. din Agârbiciu), sodali cismari; Pavel Simion (orig. din Galații-Bistriței), sodal pantofar; Ioan Popescu (orig. din Sadu), Andrei Vintilă (orig. din Sibiu), Alexă Pisco (orig. din Mohu, cu 4 clase gimn.), Ioan Pinciu (orig. din Sibiu, cu 2 clase reale), sodali lăcătuși; George Voica (orig. din Lanorâm), sodal turnător de fer; Grigoriu Costin (orig. din Simotelnio), sodal măsar și Ioan N. Armășel (orig. din Râmnic-Vâlcea), culeg. tipograf. Membrii ajutători s'au înscris protopresbiterul Galațion Șagău, asesor consistorial și Dr. Dionisie Moldovan, avocat.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al „Reuniunii sodalilor rom. sibiieni” au mai dăruit: Gavriil Paștea, paroh (Sărata) și soția sa Rufina n. Nartea, 40 bani; Ioan Gergel, inv. lăcătuș, 36 bani; George Lazar, cul. tipograf, 20 bani; Vasile Bran, inv. franțlar, 1 cor.; Pompiliu Șulțu, propr. de mine, 20 bani; Ana Lobonțiu n. Șulțu, 15 bani și Victor Tordășianu, prezident, 10 bani.

Cărți și reviste.

Răvașul, revistă culturală ilustrată, nr. 11 din Noembrie 1910 cuprinde: Monahismul la români, de Z. Păclișan. Evidența Feleaoului, un document dela 1782. Poezii populare. Scrisoare din Bucovina, de un preot ortodox. Creațiuni medicale, de A. Gladu. Pe urmele lui Nicodim, de Peregrinus. Omul faptelor, trad. de E. Bisanu. Adunarea învățătorilor. Cărți, reviste, ziare. Abonamentul 10 coroane.

Revista asociației generale a învățătorilor din România, nr. 5, pe Oct. 1910 cuprinde: Pro domo. Energia morală a caracterului, de I. G. Brato. Pedagogia lui Herbart, de M. Hanga. Asupra abecedarului rural, de C. Stan. Memoria în educația intelectuală, de M. Stănescu. Mai multe articole și notițe de economie, știință și literatură. Cronică. — Abonamentul 5 lei anual.

Neamul Românesc Literar nr. 46 cuprinde: La moartea lui Tolstoi, de N. Iorga. Se încheie veacul, poezie de V. Poiana. O noapte de urgie, schiță din vechia viață bucovineană, de M. Baciu. Cugetări. Sentinela la Rin de Max Schneckenburg, trad. de G. L. Ionescu. Dramuri prin țară, de Un călător. Popii, fabulă de B. Vidu. Cronică. — Abonamentul pe un an 7 lei. Redacția și administrația: Vălenii-de-Munte, județul Prahova. — Nrul 47 cuprinde: Un om cum ni-ar trebui mulți, de N. Iorga. Cuptorul, poezie de V. Poiana. Dramuri prin țară, de C. I. Sachelarie. Două evanghelii slavo-române din sec. al XVI-lea, de Șt. Berechet. Inelul lui Radu Vodă, de N. Iorga. Cronică.

Revista Teologică nr. 10 pe Octombrie 1910 cuprinde: Evenimente actuale din biserica catolică de Arhim. I. Scriban. Cugetări, de Leo Tolstoi. În chestia reunirii bisericilor, de Dr. N. Bălan. Șaguna și miliția, de G. Hango. Cuvântare la Intrarea în biserică a Fecioarei, de Gh. Tulbure. Mișcarea literară, de Gh. Comșa și N. B. Cronică bisericească-culturală.

Oficială.

Apropiindu-se sfârșitul anului, atragem luarea aminte a oficiilor și episcopilor noastre parohiale, ca să înainteze la cassa arhidiecezană taxele sidoxiale restante; asemenea sunt rugați intelectualii noștri să grăbească a achita cotisațiunea anuală pentru fondul cultural arhidiecezan!

Teatru.

Măne, Sâmbătă se dă „Hamlet” tragedie în 5 acte de Shakespeare.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Văduva Maria Gheorghe Apolzan din Sibiel, tractul Săliște înțelegând dia apelorile trimise, precumcă credințioșii gr. or. din comuna Rusciori voese a-și zidi o bisericuță, a dăruit pentru ertarea păcatelor bărbatului ei 100 cor., — asemenea a dăruit tot pentru acel scop și Domnul Ioan Hanciu (Râmnic Vâlcea, România) 100 cor., pentru cere fapte creștinești s'au înscris între ctitorii și binefăcătorii acestei biserici, aducându-li-se în numele com. par. și pe aceeaș oale mulțămită, — dorind ca aceste fapte să le imiteze și alți creștini, pentru a ne putea realiza scopul dorit.

Rusciori, 3/16 Noembrie 1910.

N. Platoș
paroh.

†) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 524/1910.

(466) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră din Alba-Iulia maieri împreună cu postul de cantor, — se scrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Salarul fundamental: 1100 cor. (500 cor. ajutor din fondul școlar eparhial votat conform rezoluției consistoriale de dto 26 Aug. a. c. Nr. 8856/1910; 200 cor. din repartitie și 400 cor. din cantorat).

Salarul în bani gata se va solvi în rate lunare anticipative.

Pentru Lemnele, din cari se va încălzi sala de învățământ 70 cor.; pentru curățitul școlii 30 cor. iar pentru grădina 20 cor.

Cuarta în edificiul școlii.

Cuincueniile se vor computa numai după anii serviți la această școală.

Petițiile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, notând că dela concurenți se recere cunoștințe muzicale spre a putea conduce corul existent; iar fiindcă alesul va servi totdeauna și ca cantor, competenții să reprezenteze în vre o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări și tipic și a se face cunoscuți poporului.

Alba-Iulia, 5 Noembrie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Vite de vie

foarte frumoase și mari!

Fiecare cultivator de vie, care are lipsă de viță frumoasă, mare și curată, să le privească pe acelea deja acum în școalele de vierit și să-și acopere trebuințele de acolo de unde cu prețul cel mai efin capătă cea mai bună plantă. Spre privirea locului meu de școală de vierit, afară din cele frumos, cu peste 1/2 milion vite de vie în cele mai deosebite sorte de struguri de via și de masă, invită respectuos proprietarul aceleia,

Simon Nemenz,

posesorul primei școale de vierit din Reichsdorf Nr. 121. posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco!

(360) 19—

Picăturile de stomach ale lui Brády

cu

Maica Domnului de Mariazell
ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariazell”, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, dnrere de cap și stomach, colică, insomnie, a-nemie și galbinare etc.

Se găsește în farmacii cu prețul — 80 bani și C. 1-40. 6 sticle cu C. 5— 3 sticle duple C. 4-50, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei”, Viena I. Fleischmarkt I. Depot Nr. 241. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dului de Mariazell, embeloge roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (37) 15—15

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații** și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în restimp de 2—3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vorbesic în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(477) 12—20 **L. Olariu,**

Budapesta, Lajos-utca 141 III/19.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 3—5 p. m.

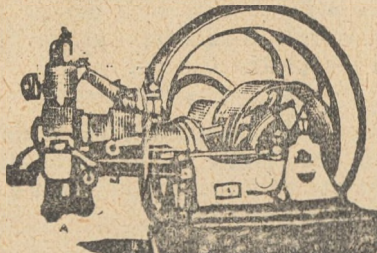
[448] 2— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Fabrica drezdană de motoare

societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

Motoare și Locomobile

cu benzin, uleu crud, gaz, petrolu, precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Novitate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltuieli de mănare:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

Ignác Gellért & Comp.

Budapest, Teréz körut 41. Telefon 12—91.

Garanție foarte bună. — Condiții de plată favorabile.

(408) 7—26

Câștigul cel mai mare ev. 600,000 M.

Anunț de noroc!

Câștigurile le garantează statul.

Prima tragere la 15 Decembrie.

Invitare la participarea Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:

Câșt. principale à

Mărci	560,000	Mărci	300,000
"	550,000	"	200,000
"	540,000	"	100,000
"	530,000	"	60,000
"	520,000	"	50,000
"	515,000	"	45,000
"	510,000	"	40,000
"	305,000	"	30,000
"	303,000	"	20,000
"	302,000	"	15,000
		"	10,000

f. a. m. d.

În total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzat cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimit la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

15 Decembrie.

Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rapo aci.

Coupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg à M. 6— (K 7—) de jum. à M. 3— (K 3-50) un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat Prin mandat postal Ce nu corespunde a Ridicați-o prin ramburs se șterge.

(409) 14—14

Nr. 620/1910.

[487] 1—3

Concurs.

Pentru instituirea unui post de capelan cu dreptul de succesune în parohia de clasa primă Stupini protopresbiteratul Brașovului se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt a treia parte din venitele stolare sigure fasonate în coala B.

Se notează, că ori ce serviciu în și afară de biserică, capelanul nu poate săvârși fără prealabila încuviințare a parohului local.

Doritorii de a ocupa acest post își vor așterne în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral, cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din Stupini cu prealabila încuviințare a subscrisului, spre a cânta respective celebra și cuvânta.

Brașov în 9 Noembrie 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Brașovului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsea
adm. prot.

Nr. 1000/1910.

(486) 1—3

Concurs.

Pe baza rezoluției Veneratului Consistoriu din 12 Octomvre a. c. Nr. 11769 Bis. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh el III din Chezdi Mărtănuș cu filiile Ghelinta, Hilip și Oșdula, devenit vacant prin punerea în pensiuie a parohului neputincios Nicolau Crisbășan se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B pentru întreținerea venitelor dela stat.

Concurenții vor avea a-și trimite cererile instruite conform normelor existente subscrisului oficiu protopresbiteral al Treiscaunelor în Bereczk, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, spre a cânta predica eventual a celebra în biserică.

Brețcu, 14 Noembrie 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al tractului Treiscaune în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger”

au gust bun, și nu influințează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

O să mă înnece de această tusă rea!

Farmacia „Reichspalatin”
Budapesta, VI., Váci-körut 17.

Pastilele de piept ale lui EGGER m'an scăpat repede

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessel, Au- (367) 12—26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

„Mugurul”

îns. economică-comercială, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se află de vânzare la

Insoțirea economică-comercială

„Mugurul”

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Material disponibil în altoi peste

doauă (2) milioane.

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoi desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni plătite pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularii școalei de altoi.

(464) 3—

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(278) 10—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

